

ISSN 2518-1467 (Online),
ISSN 1991-3494 (Print)

«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ
ҰЛТТЫҚ ҒЫЛЫМ АКАДЕМИЯСЫ» РҚБ

Х А Б А Р Ш Ы С Ы

ВЕСТНИК

РОО «НАЦИОНАЛЬНОЙ
АКАДЕМИИ НАУК
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»

THE BULLETIN

OF THE ACADEMY OF SCIENCES
OF THE REPUBLIC OF
KAZAKHSTAN

PUBLISHED SINCE 1944

4 (410)

July – August 2024

ALMATY, NAS RK

БАС РЕДАКТОР:

ТҮЙМЕБАЕВ Жансейіт Қансейітұлы, филология ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Әл-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университетінің ректоры (Алматы, Қазақстан)

ҒАЛЫМ ХАТШЫ:

ӘБІЛҚАСЫМОВА Алма Есімбекқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Абай атындағы ҚазҰПУ Педагогикалық білімді дамыту орталығының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИЯ АЛҚАСЫ:

САТЫБАЛДЫ Әзімхан Әбілқайырұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА академигі, Экономика институтының директоры (Алматы, Қазақстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Әбдіжапар Жұманұлы, экономика ғылымдарының докторы, профессор, ҚР ҰҒА құрметті мүшесі, Халықаралық инновациялық технологиялар академиясының президенті (Алматы, Қазақстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, экономика ғылымдарының докторы, профессор, «Киево-Могилян академиясы» ұлттық университетінің кафедра меңгерушісі (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, К. Разумовский атындағы Мәскеу мемлекеттік технологиялар және менеджмент университетінің кәсіптік білім берудің педагогикасы және психологиясы кафедрасының меңгерушісі (Мәскеу, Ресей), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Ләззат Мыктыбекқызы, экономика ғылымдарының докторы, Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университетінің профессоры (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Қуатқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Е.А.Бөкетов атындағы Қарағанды мемлекеттік университеті педагогика кафедрасының меңгерушісі (Қарағанды, Қазақстан), **Н = 3**

БУЛАТБАЕВА Күлжанат Нурымжанқызы, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Б. Алтынсарин атындағы Ұлттық білім академиясының бас ғылыми қызметкері (Нұр-Сұлтан, Қазақстан), **Н = 2**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Ресей білім академиясының академигі, «Білім берудегі стандарттар және мониторинг» журналының бас редакторы (Мәскеу, Ресей), **Н = 2**

ЕСІМЖАНОВА Сайра Рафихевна, экономика ғылымдарының докторы, Халықаралық бизнес университетінің профессоры, (Алматы, Қазақстан), **Н = 3**

«Қазақстан Республикасы Ұлттық ғылым академиясы РҚБ-нің Хабаршысы».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Меншіктенуші: «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ (Алматы қ.). Қазақстан Республикасының Ақпарат және коммуникациялар министрлігінің Ақпарат комитетінде 12.02.2018 ж. берілген

№ 16895-Ж мерзімдік басылым тіркеуіне қойылу туралы куәлік.

Тақырыптық бағыты: *әлеуметтік ғылымдар саласындағы зерттеулерге арналған.*

Мерзімділігі: жылына 6 рет.

Тиражы: 300 дана.

Редакцияның мекен-жайы: 050010, Алматы қ., Шевченко көш., 28, 219 бөл., тел.: 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© «Қазақстан Республикасының Ұлттық ғылым академиясы» РҚБ, 2024

ГЛАВНЫЙ РЕДАКТОР:

ТУЙМЕБАЕВ Жансеит Кансеитович, доктор филологических наук, профессор, почетный член НАН РК, ректор Казахского национального университета им. аль-Фараби (Алматы, Казахстан)

УЧЕНЫЙ СЕКРЕТАРЬ:

АБЫЛКАСЫМОВА Алма Есимбековна, доктор педагогических наук, профессор, академик НАН РК, директор Центра развития педагогического образования КазНПУ им. Абая (Алматы, Казахстан), **Н = 2**

РЕДАКЦИОННАЯ КОЛЛЕГИЯ:

САТЫБАЛДИН Азимхан Абылкаирович, доктор экономических наук, профессор, академик НАН РК, директор института Экономики (Алматы, Казахстан), **Н = 5**

САПАРБАЕВ Абдижапар Джуманович, доктор экономических наук, профессор, почетный член НАН РК, президент Международной академии инновационных технологий (Алматы, Казахстан), **Н = 6**

ЛУКЪЯНЕНКО Ирина Григорьевна, доктор экономических наук, профессор, заведующая кафедрой Национального университета «Киево-Могилянская академия» (Киев, Украина), **Н = 2**

ШИШОВ Сергей Евгеньевич, доктор педагогических наук, профессор, заведующий кафедрой педагогики и психологии профессионального образования Московского государственного университета технологий и управления имени К. Разумовского (Москва, Россия), **Н = 4**

СЕМБИЕВА Лязат Мыктыбековна, доктор экономических наук, профессор Евразийского национального университета им. Л.Н. Гумилева (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

АБИЛЬДИНА Салтанат Куатовна, доктор педагогических наук, профессор, заведующая кафедрой педагогики Карагадинского университета имени Е.А.Букетова (Караганда, Казахстан), **Н=3**

БУЛАТБАЕВА Кулжанат Нурымжановна, доктор педагогических наук, профессор, главный научный сотрудник Национальной академии образования имени Ы. Алтынсарина (Нур-Султан, Казахстан), **Н = 3**

РЫЖАКОВ Михаил Викторович, доктор педагогических наук, профессор, академик Российской академии образования, главный редактор журнала «Стандарты и мониторинг в образовании» (Москва, Россия), **Н=2**

ЕСИМЖАНОВА Сайра Рафихевна, доктор экономических наук, профессор Университета международного бизнеса (Алматы, Казахстан), **Н = 3**

«Вестник РОО «Национальной академии наук Республики Казахстан».

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Собственник: РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан» (г. Алматы).
Свидетельство о постановке на учет периодического печатного издания в Комитете информации Министерства информации и коммуникаций и Республики Казахстан № **16895-Ж**, выданное 12.02.2018 г.

Тематическая направленность: *посвящен исследованиям в области социальных наук.*

Периодичность: 6 раз в год.

Тираж: 300 экземпляров.

Адрес редакции: 050010, г. Алматы, ул. Шевченко, 28, ком. 219, тел. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© РОО «Национальная академия наук Республики Казахстан», 2024

EDITOR IN CHIEF:

TUIMEBAYEV Zhansait Kanseitovich, Doctor of Philology, Professor, Honorary Member of NAS RK, Rector of Al-Farabi Kazakh National University (Almaty, Kazakhstan).

SCIENTIFIC SECRETARY:

ABYLKASSYMOVA Alma Esimbekovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Executive Secretary of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology of Abai Kazakh National Pedagogical University (Almaty, Kazakhstan), **H = 2**

EDITORIAL BOARD:

SATYBALDIN Azimkhan Abilkairovich, Doctor of Economics, Professor, Academician of NAS RK, Director of the Institute of Economics (Almaty, Kazakhstan), **H = 5**

SAPARBAYEV Abdizhapar Dzhumanovich, Doctor of Economics, Professor, Honorary Member of NAS RK, President of the International Academy of Innovative Technology (Almaty, Kazakhstan) **H = 4**

LUKYANENKO Irina Grigor'evna, Doctor of Economics, Professor, Head of the Department of the National University "Kyiv-Mohyla Academy" (Kiev, Ukraine) **H = 2**

SHISHOV Sergey Evgen'evich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy and Psychology of Professional Education of the Moscow State University of Technology and Management named after K. Razumovsky (Moscow, Russia), **H = 6**

SEMBIEVA Lyazzat Maktybekova, Doctor of Economic Science, Professor of the L.N. Gumilyov Eurasian National University (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 3**

ABILDINA Saltanat Kuatovna, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Head of the Department of Pedagogy of Buketov Karaganda University (Karaganda, Kazakhstan), **H = 3**

BULATBAYEVA Kulzhanat Nurymzhanova, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, Chief Researcher of the National Academy of Education named after Y. Altynsarın (Nur-Sultan, Kazakhstan), **H = 2**

RYZHAKOV Mikhail Viktorovich, Doctor of Pedagogical Sciences, Professor, academician of the Russian Academy of Education, Editor-in-chief of the journal «Standards and monitoring in education» (Moscow, Russia), **H = 2**

YESSIMZHANOVA Saira Rafikhevna, Doctor of Economics, Professor at the University of International Business (Almaty, Kazakhstan), **H = 3**.

Bulletin of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan.

ISSN 2518-1467 (Online),

ISSN 1991-3494 (Print).

Owner: RPA «National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan» (Almaty). The certificate of registration of a periodical printed publication in the Committee of information of the Ministry of Information and Communications

of the Republic of Kazakhstan **No. 16895-Ж**, issued on 12.02.2018.

Thematic focus: *it is dedicated to research in the field of social sciences.*

Periodicity: 6 times a year.

Circulation: 300 copies.

Editorial address: 28, Shevchenko str., of. 220, Almaty, 050010, tel. 272-13-19

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en/>

© National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan, 2024

BULLETIN OF NATIONAL ACADEMY OF
SCIENCES OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
ISSN 1991-3494
Volume 4. Number 410 (2024), 372–384
<https://doi.org/10.32014/2024.2518-1467.812>
IRSTI 06.71.09
UDC 656.078

© A. Yessenova¹, Sh. Ramazanova², B. Aidosova³, B. Sabenova⁴,
A. Kerimbek^{5*}, 2024

¹Auezov University, Kazakhstan, Shymkent;

²Kozybaev University, Kazakhstan, Petropavlovsk;

³Korkyt Ata University, Kazakhstan, Kyzylorda;

⁴Kuatbekov University, Kazakhstan, Shymkent;

⁵Turan University, Kazakhstan, Almaty.

E-mail: ayimzhan-80@mail.ru

IMPROVING THE ECONOMIC STABILITY OF ENTREPRENEURSHIP IN THE TRANSPORT SECTOR

Yessenova Aiman — candidate of sociological sciences, head of the department «International tourism and service», Auezov University. 160012, Republic of Kazakhstan, Shymkent, Tauke khan, 5

E-mail: amaka07@mail.ru. <https://orcid.org/0000-0003-0994-0368>;

Ramazanova Shynar — Doctor of PhD, Associate Professor of Economics and Accounting Department, Kozybaev University. 150000, Republic of Kazakhstan, Petropavlovsk, Pushkin, 86

E-mail: kitrus_77@mail.ru. <https://orcid.org/0000-0003-3156-8259>;

Aidosova Bakhitzhamal — candidate of economic Sciences, senior lecturer education program «Finance, Accounting and Audit». Korkyt Ata University. 120000, Republic of Kazakhstan, Kyzylorda, 29A Aiteke Bi Street.

E-mail: aidos65.65@mail.ru. <https://orcid.org/0000-0002-0818-9421>;

Sabenova Baltaim — candidate of economic sciences, head of the department «Economics», Kuatbekov University. 160012, Republic of Kazakhstan, Shymkent, Tereshkova, 14

E-mail: baltaim1@mail.ru. <https://orcid.org/0000-0001-6905-3475>;

Kerimbek Aiyimzhan — Master of Economics, senior lecturer Turan university, Department «Tourism and service». 050012, Republic of Kazakhstan, Almaty

E-mail: ayimzhan-80@mail.ru. <https://orcid.org/0009-0001-0258-1473>.

Abstract. The scientific article presents a mechanism for enhancing the economic sustainability of entrepreneurship in the transportation sector, including examples of successful practices. The aim of the research is to identify key factors influencing economic sustainability and to develop recommendations for improving the efficiency of entrepreneurial activities in the transportation sector. In line with the research objectives, the main directions for analyzing and assessing the economic sustainability of entrepreneurship in transportation have been identified. The objects of the study are transportation companies. Currently, transportation companies face a number of challenges, such as economic instability, increasing competition, and changes in legislation, which play a significant role in their operations. These challenges lead to a decrease in profitability and business sustainability. An assessment of the current state of transportation enterprises is provided, and the main problems requiring solutions are identified. Since improving the economic sustainability of transportation companies requires a comprehensive approach, it is important to develop and

implement strategic measures for risk management, cost optimization, and enhancing the efficiency of operational processes. To achieve the economic sustainability of transportation companies, the following proposals are presented: improving financial management and cost control; developing and implementing innovative technologies and processes; and optimizing logistics and transportation routes. As a result of these new proposals, an increase in the economic sustainability of transportation companies, improvement in their competitiveness, and growth in profits are expected.

Keywords: transport, entrepreneurship, transportation company, economic sustainability, risk, logistics optimization, profitability, efficiency, profit

© А.Е. Есенова¹, Ш.Ш. Рамазанова², Б.Х. Айдосова³,
Б.Н. Сабенова⁴, А.К. Керимбек^{5*}, 2024

¹М. Әуезов ат. Оңтүстік Қазақстан университеті, Қазақстан, Шымкент;

²М. Қозыбаев ат. Солтүстік Қазақстан университеті, Қазақстан, Петропавл;

³Қорқыт Ата ат. Қызылорда университеті, Қазақстан, Қызылорда;

⁴Ә.Қуатбеков атындағы Халықтар достығы университеті, Қазақстан,
Шымкент;

⁵Тұран университеті, Қазақстан, Алматы

E-mail: ayimzhan-80@mail.ru

КӨЛІК САЛАСЫНДАҒЫ КӘСІПКЕРЛІКТІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҰРАҚТЫЛЫҒЫН ЖЕТІЛДІРУ

Есенова Айман Ермухамедовна — әлеуметтану ғылымдарының кандидаты, М. Әуезов ат. Оңтүстік Қазақстан университеті «Халықаралық туризм және сервис» кафедрасының меңгерушісі. 160012, Қазақстан Республикасы, Шымкент қ., Тәукехан 5

E-mail: amaka07@mail.ru. ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0003-0994-0368>;

Рамазанова Шынар Шаймуратовна — PhD докторы, М.Қозыбаев ат. Солтүстік Қазақстан университеті «Экономика және есеп» кафедрасының доценті. 150000, Қазақстан Республикасы, Петропавл қ., Пушкин 86

E-mail: kitrus_77@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-3156-8259>;

Айдосова Бахитжамал Хангереевна — э.ғ.к., Қорқыт Ата атындағы Қызылорда университеті «Қаржы, есеп және аудит» білім беру бағдарламасының аға оқытушысы. 120000, Қазақстан Республикасы, Қызылорда қ., Әйтеке би 29а

E-mail: aidos65.65@mail.ru. <https://orcid.org/0000-0002-0818-9421>;

Сабенова Балтайм Намазбайқызы — экономика ғылымдарының кандидаты, Академик Ә.Қуатбеков ат. Халықтар достығы университетінің «Экономика» кафедрасының меңгерушісі. 160000, Қазақстан Республикасы, Шымкент қ., Терешкова 14

E-mail: baltaim1@mail.ru. <https://orcid.org/0000-0001-6905-3475>;

Керимбек Айымжан Қошқарбаевна — экономика ғылымдарының магистрі, Тұран университеті, «Туризм және сервистік қызмет көрсету» кафедрасының аға оқытушысы. 050012, Қазақстан Республикасы, Алматы қ.,

E-mail: ayimzhan-80@mail.ru. <https://orcid.org/0009-0001-0258-1473>.

Аннотация. Ғылыми мақалада нәтижелі тәжірибелердің негіздерін қоса алғанда, көлік саласындағы кәсіпкерліктің экономикалық тұрақтылығын жетілдіру тетігі келтірілген. Зерттеудің мақсаты – экономикалық тұрақтылыққа әсер ететін негізгі факторларды анықтау және көлік саласындағы кәсіпкерлік

қызметтің тиімділігін арттыру үшін ұсыныстар әзірлеу болып табылады. Зерттеу мақсатына сәйкес көлік саласындағы кәсіпкерліктің экономикалық тұрақтылығын талдау мен бағалаудың негізгі бағыттары анықталды. Зерттеу нысандары көлік компаниялары болып табылады. Қазіргі уақытта көлік компаниялары экономикалық тұрақсыздық, өсіп келе жатқан бәсекелестік және олардың жұмысында маңызды рөл атқаратын заңнамадағы өзгерістер сияқты бірқатар қиындықтарға тап болуда. Бұл қиындықтар бизнестің табыстылығы мен тұрақтылығының төмендеуіне әкеледі. Көлік кәсіпорындарының ағымдағы жай-күйіне баға беріліп, шешуді талап ететін негізгі мәселелер анықталды. Көлік компанияларының экономикалық тұрақтылығын жетілдіру кешенді тәсілді қажет ететіндіктен, тәуекелдерді басқару, шығындарды оңтайландыру және операциялық процестердің тиімділігін арттыру бойынша стратегиялық шараларды әзірлеу және енгізу маңызды. Көлік компанияларының экономикалық тұрақтылығына қол жеткізу мақсатында келесідей ұсыныстар айқындалды: қаржылық менеджмент пен шығындарды бақылауды жақсарту; инновациялық технологиялар мен процестерді дамыту және енгізу жолдары; логистика мен көлік бағыттарын оңтайландыру жөніндегі іс-шаралар. Бүгінгі таңда жаңа ұсыныстардың нәтижесінде көлік компанияларының экономикалық тұрақтылығын арттыру, олардың бәсекеге қабілеттілігін жақсарту және пайданы ұлғайту күтілуде.

Түйін сөздер: көлік, кәсіпкерлік, көлік компаниясы, экономикалық тұрақтылық, тәуекел, логистиканы оңтайландыру, рентабельділік, тиімділік, пайда

© А.Е. Есенова¹, Ш.Ш. Рамазанова², Б.Х. Айдосова³, Б.Н. Сабенова⁴,
А.К. Керимбек^{5*}, 2024

¹Южно-Казахстанский университет им. М. Ауэзова, Казахстан, Шымкент;

²Северо-Казахстанский университет им. М. Козыбаева, Казахстан,
Петропавловск;

³Кызылординский университет им. Коркыт Ата, Казахстан, Кызылорда;

⁴Университет дружбы народов им. А. Куатбекова, Казахстан, Шымкент;

⁵Университет Туран, Казахстан, Алматы

E-mail: ayimzhan-80@mail.ru

СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ТРАНСПОРТА

Есенова Айман Ермухамедовна — кандидат социологических наук, заведующий кафедрой «Международный туризм и сервис», Южно-Казахстанский университет им. М. Ауэзова. 160012, Республика Казахстан, г. Шымкент, Тауке хана 5

E-mail: amaka07@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-0994-0368>;

Рамазанова Шынар Шаймуратовна — доктор PhD, доцент кафедры «Экономика и учет», Северо-Казахстанский университет им. М.Козыбаева. 150000, Республика Казахстан, г.Петропавловск, ул.Пушкина 86

E-mail: kitrus_77@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0003-3156-8259>;

Айдосова Бахитжамал Хангереевна — к.э.н, старший преподаватель образовательной программы «Финансы, учет и аудит», Кызылординский университет имени Коркыт Ата. 120000, Республика Казахстан, г. Кызылорда, улица Айтеке Би 29А

E-mail: aidos65.65@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0002-0818-9421>;

Сабенова Балтайм Намазбайқызы — кандидат экономических наук, заведующий кафедры «Экономика» Университет дружбы народов им. академика А.Куатбекова. 160000, Республика Казахстан, г.Шымкент, Терешкова 14

E-mail: baltaim1@mail.ru, <https://orcid.org/0000-0001-6905-3475>;

Керимбек Айымжан Кошкарбаевна — магистр экономических наук, старший преподаватель кафедры «Туризм и сервисное обслуживание», Университет Туран. 050012, Республика Казахстан, г.Алматы.

E-mail: ayimzhan-80@mail.ru, <https://orcid.org/0009-0001-0258-1473>.

Аннотация. В научной статье приводится механизм совершенствования экономической устойчивости предпринимательства в сфере транспорта, включая примеры успешных практик. Целью исследования является определение ключевых факторов, влияющих на экономическую устойчивость, и разработка рекомендаций для повышения эффективности предпринимательской деятельности в сфере транспорта. В соответствии с целями исследования определены основные направления для анализа и оценки экономической устойчивости предпринимательства в сфере транспорта. Объектами исследования являются транспортные компании. В настоящее время транспортные компании сталкиваются с рядом вызовов, такие как экономическая нестабильность, растущая конкуренция и изменения в законодательстве, которые играют значительную роль в их функционировании. Эти вызовы приводят к снижению рентабельности и устойчивости бизнеса. Дана оценка текущего состояния транспортных предприятий и выявлены основные проблемы, требующие решения. Поскольку совершенствование экономической устойчивости транспортных компаний требует комплексного подхода, важно разработать и внедрить стратегические меры по управлению рисками, оптимизации затрат и повышению эффективности операционных процессов. В целях достижения экономической устойчивости транспортных компаний представлены следующие предложения: по улучшению финансового менеджмента и контроля затрат; пути развития и внедрения инновационных технологий и процессов; мероприятия по оптимизации логистики и транспортных маршрутов. На сегодняшний день в результате новых предложений ожидается повышение экономической устойчивости транспортных компаний, улучшение их конкурентоспособности и увеличение прибыли.

Ключевые слова: транспорт, предпринимательство, транспортная компания, экономическая устойчивость, риск, оптимизация логистики, рентабельность, эффективность, прибыль

Introduction

In his Address of September 1, 2023, the Head of our state emphasized that “small, particularly microbusinesses, play an important role in the socio-economic

and political life of the country. Primarily, they provide consistent employment for residents of villages and cities, thereby reducing unemployment. Therefore, the state will continue to support businesses” (Ukubasova et al., 2024). Among the main tasks of the Government of the Republic of Kazakhstan is the development of a policy in the field of regional development (Abylkasym et al., 2024). The current economic situation particularly affects the automotive sector. Recently, several passenger routes have been entirely removed from the order portfolios of transport enterprises, the composition of transit cargo is changing, and there is a need to change the logistics system (Nugymanova et al., 2022). Transport is one of the key sectors of the economy, providing connections between various sectors of economic activity, promoting the development of trade, industry, and the service sector. The stability and development of transport enterprises directly impact the economic stability of regions and the country as a whole.

The main part. The circular economy is an important component of sustainable development aimed at conserving resources and reducing waste. However, its successful implementation in the field of logistics faces a number of financial challenges and threats (Zvarych et al., 2024). High initial investments, uncertainty of return on investment, difficulties in assessing environmental benefits, regulatory barriers, and resistance from market participants all these factors hinder a rapid and large-scale transition to the new model. Logistics companies attempting to implement elements of a circular economy may encounter the issue of insufficient operational scale, which reduces efficiency and increases costs per unit of product.

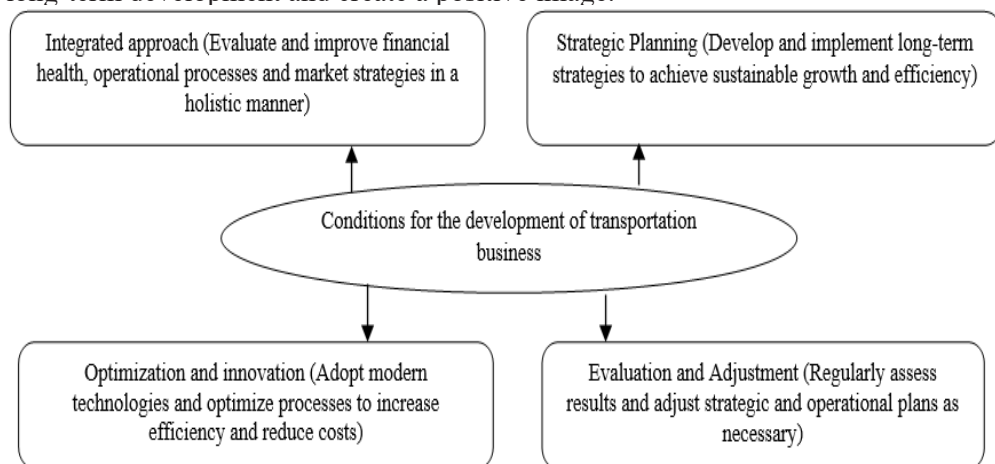
Methodology

The conclusion that can be drawn from the above is that for the economic sustainability of transport companies it is necessary to develop innovative business models such as transport platforms, vehicle sharing, personalized logistics solutions. More specifically, special attention should be paid to the digitalization of all business processes. This also includes the introduction of intelligent transport systems and optimization of logistics chains. Today, these technologies make it possible to significantly reduce operating costs and increase the efficiency of transportation. Consequently, transportation companies that actively implement innovations gain a competitive advantage in the market. Transport is the basis of trade infrastructure, it has a significant impact on the competitiveness of certain industries in countries and regions. Imperfections in the transport system negatively affect the efficiency of the economy as a whole (Stanković, 2021).

Nowadays, digitalization is becoming a key success factor in the transport industry. In modern technologies, there is a constant development of new solutions aimed at improving the productivity and safety of transportation. Artificial intelligence is also being actively implemented, which allows optimizing routes, forecasting demand and managing traffic flows. Thus, transportation companies can significantly improve the quality of their services (Kostiuk, 2024). Their services become more flexible, personalized and responsive to the needs of the modern consumer. The availability of an efficient transport system is germane in achieving trade promotion, social integration, business connectivity and economic development

because transport plays relevant role in the growth of nation's market (Soretire et al., 2024). In the modern innovative world, where rapid technological advancements define economic and social progress, the management and protection of intellectual property become a strategic component to support innovative development at both the national and individual enterprise levels (Novalska et al., 2024). Economic growth reaches high rates due to the stable and efficient functioning of the transport system (Jalolova et al., 2021).

To achieve sustainable development of transport enterprises, it is necessary to apply an integrated approach that includes strategic planning, process optimization, risk management, investment in innovation, evaluation of results and adjustment of plans, as well as consideration of environmental and social aspects (Figure 1). This approach will not only improve financial efficiency, but also strengthen the company's market position, ensure its long-term development and create a positive image.

Figure 1. Main approaches of sustainable and responsible transportation business

Currently, there is a very complete scientific and methodological support in terms of analyzing the results of economic activity of the enterprise. With regard to the assessment of the state of economic sustainability, the specification of the methodological approach should be focused on the indicators that aggregately reflect individual functional components and are close in their content to the universal indicators of the enterprise's activity, which have threshold values (Kozhevnikov et al., 2019).

There are several methods to assess the economic sustainability of transportation entrepreneurship (Poliak et al., 2021), one of which is return on investment (RI).

RI is a rating index showing the efficiency of utilization of invested funds. It is evaluated by several indicators:

- ROI indicator;
- net profit on invested capital;
- an indicator of internal rate of return;

- index of profitability index;
- residual value of assets.

The ROI determines over what period of time the initial investment will be fully recovered through profit. The shorter the payback period, the faster the company will be able to return the invested funds and start receiving net profit.

The net return on invested capital (ROIC) reflects the efficiency of capital utilization to generate profits. A high ROIC indicates that the company is effectively utilizing its assets to generate profits.

Internal rate of return (IRR) shows the maximum interest rate that a company can pay on borrowed funds used to finance a project and still generate a positive net present value. The higher the IRR, the more attractive the project is in terms of profitability.

The profitability index shows the profitability of the project.

The residual asset value index measures the value of the company's assets after deducting all liabilities. A high residual value of assets indicates that the company has a significant liquidity reserve and the ability for further development.

It is important to analyze not only the absolute values of indicators, but also their dynamics over time. Comparison of the company's indicators with similar indicators of competitors or industry averages allows to assess its relative efficiency.

Results

Return on investment in transportation companies is indeed assessed by a set of indicators, each of which provides a unique perspective on the effectiveness of invested funds. These indicators help investors, managers, and analysts make informed decisions about investing in transportation companies, evaluate the effectiveness of existing projects, and develop development strategies (Table 1). The transportation industry has its own peculiarities that need to be taken into account when evaluating investments. For example, the cost of fuel, depreciation of vehicles, seasonality of demand.

Table 1 Summary table of indicators

Indicator	Description	Formula	Interpretation
Return on investment (ROI)	Period over which the investment is fully recovered	Amount invested / Annual net cash flow	The lower the better
ROIC	Capital efficiency	Net income / Invested capital	The higher the better
IRR	Maximum discount rate at zero NPV	Trial and error calculation	The higher it is, the more attractive the project is
Profitability index	The ratio of the present value of future cash flows to the investment	Present value / Investments	Greater than 1 - the project is profitable
Residual value of assets	Value of assets after deducting liabilities	Carrying amount of assets – Liabilities	The higher the higher, the better the financial condition

Over the past 15 years, over 10 trillion tenge has been invested in the

development of Kazakhstan’s transport and logistics complex and transit potential, resulting in significant quantitative and qualitative transformations. 2.5 thousand kilometers of new railway lines were built and more than 13 thousand kilometers of highways were reconstructed. Large-scale investments have accelerated the integration of Kazakhstan’s infrastructure into global transport and logistics flows and allowed the formation of new competitive transit corridors that ensure low cost and high speed of cargo delivery (Egov, 2022).

The development of the transport and logistics complex is influenced by both internal and external factors. The analysis has shown that five internal factors can be distinguished:

- State management (regulatory legal framework, organizational structure) tariffs, requirements (environmental), prohibitions, restrictions (licensing);
- demand of the national economy sectors for freight transportation;
- demand of the population for passenger transportation services;
- state of the market of factors and resources: personnel, science and technology; investments;
- state of the industry: technical condition (standards and technical regulations); competition in the transportation services markets (Kazlogistics, 2020).

The transportation industry of Kazakhstan demonstrates positive dynamics of development, however, there is heterogeneity in the dynamics of various indicators and by regions. For further development of the industry, it is necessary to continue investing in transport infrastructure, optimize logistics chains and take into account regional peculiarities (Table 2).

Table 2 - Key transport performance indicators for January-June 2024

Indicator	January-June 2024	Change (%)
Index of physical volume (IPV) of services of the «Transportation and warehousing» section	107,3	+7,3 %
Cargo transported, mln. tons	496,8	+4,8 %
Cargo turnover, billion tons-km	244,3	-1,80 %
Passengers transported, mln. people	840,1	+10,3 %
Passenger turnover, billion p-km	38,5	+12,9 %

The transportation and warehousing sector showed positive growth dynamics in January-June 2024 compared to the same period of the previous year, as evidenced by a 7.3% increase in the physical volume index (PVI) (Statgov, 2024). At the same time, there is heterogeneity in the dynamics of various indicators by region as well. The volume of cargo transportation has increased, which indicates the intensification of economic activity in the country. However, cargo turnover has decreased, which may indicate a change in the structure of transportation towards shorter distances or a decrease in average tariffs. A significant decrease in freight turnover in a number of regions may be due to a number of factors, including a decline in industrial production, changes in logistics chains or seasonal fluctuations. The volume of passenger transportation and passenger turnover show significant growth, which can be attributed to the recovery of economic activity, increased mobility of the population and the development of transportation infrastructure. The growth

of passenger turnover in large cities and a number of regions testifies to the improvement of transportation services and the attractiveness of these territories for the population. The growth of passenger transportation is concentrated in large cities and a number of regions, which may indicate an imbalance in the development of the transportation system. The gradual recovery of economic activity after the COVID-19 pandemic may have stimulated growth in freight and passenger transportation.

Risk management in the transportation business is a complex task that requires a systematic approach. A dynamic market environment, high competition and a multitude of external factors create conditions in which even small companies face serious challenges. Economic fluctuations, increased competition and constant changes in the regulatory framework create a challenging environment for the functioning of transportation companies, significantly affecting their financial results. The transportation industry is going through a period of turbulence caused by economic uncertainty, growing competition from new players and constant changes in legislation, which requires companies to constantly adapt and find new solutions. Unstable fuel prices, increasing environmental requirements and rising transportation tariffs significantly increase the operating costs of transportation companies. Globalization and the development of e-commerce have led to increased competition in the transport industry, which requires companies to constantly search for new markets and optimize their supply chains.

Global economic turmoil, increasing environmental requirements and the rapid development of digital technologies are creating unprecedented challenges for transportation companies, especially in the road transportation segment. To remain competitive, transport companies are forced to implement innovative solutions, optimize supply chains and adapt to new business models.

Table 3 shows the impact of risks on the return on investment in the transportation business.

Table 3 - Risks and their impact on return on investment in transportation business

Risk type	Specific risks	Impact on profitability	Management measures
Market risks	Changes in transportation demand, fuel price fluctuations, currency risks, competition	Lower revenue, higher costs, lower profitability	Market analysis, customer diversification, hedging of currency risks, flexible pricing policy
Operational risks	Vehicle breakdowns, accidents, delays in delivery, personnel problems	Increased repair costs, fines, loss of reputation, reduced efficiency	Regular maintenance, insurance, staff training, route optimization
Legal risks	Changes in legislation, tax risks, disputes with customers or counterparties	Fines, legal fees, loss of customers	Legal advice, legal compliance, clear contracts
Reputational risks	Negative customer feedback, scandals related to the company	Loss of customers, loss of trust, difficulty in attracting new customers	Strict quality control of services, effective communication system with clients, quick response to negative situations

The unpredictability of the external environment, high competition and specific risks associated with transportation require transport companies to carefully develop strategies to minimize losses and maximize profits.

Discussion

One of the goals of the state in the field of transport is to create a modern transport and logistics complex on the territory of the Republic of Kazakhstan, providing economically efficient and technologically diverse transport links between industries, settlements, regions and industries, both within the country and Kazakhstan with foreign countries. The development of transport and logistics complex should outpace the growth of cargo and passenger flows by all types of transport. To achieve this goal, it is necessary to solve a large number of tasks, which can be grouped into key areas. According to the analysis, the main directions of transport development in the long-term perspective up to 2030 are:

- Improvement of the system of state regulation and management;
- increasing transit potential and its efficient use;
- maximum assistance to the development of domestic entrepreneurship, cost reduction in domestic, export and import transportation;
- infrastructure development;
- development of science and technology;
- ensuring transportation security;
- training and retraining of personnel;
- multimodal transportation technologies. (Kazlogistics, 2020).

To ensure sustainable development of transport companies, a comprehensive strategy is proposed, including the following key areas: optimization of financial processes, digital transformation and improvement of logistics chains. Implementing budgeting systems, such as SAP or Oracle Financials, will help increase transparency and predictability of financial resources, improve cost management and ensure timely receipt and utilization of cash. For example, DHL uses SAP to manage their financial processes, which has enabled them to reduce costs and improve financial reporting.

Further, the active use of telematics systems such as Geotab or Fleet Complete will allow transportation companies to more effectively track vehicle location, monitor fuel consumption, and ensure the safety of drivers and cargo. Route optimization software such as Route4Me or OptimoRoute can significantly reduce fuel costs and travel time. UPS, for example, uses sophisticated algorithms to optimize its drivers' routes, saving millions of dollars in fuel costs each year. Implementing big data for management decision making, such as using Microsoft's Power BI or Tableau analytics platforms, facilitates more informed and timely management decisions. FedEx is actively using big data analytics to forecast demand and optimize its operations.

Increased efficiency in logistics operations can be achieved by implementing automated warehouse management systems, such as Manhattan Associates or JDA Software, which help to optimize warehouse processes and improve inventory management. For example, Amazon uses Kiva robots in its warehouses, which can significantly speed up order processing and improve order accuracy. Creating

flexible and adaptive supply chains involves utilizing multi-channel strategies and working closely with suppliers and partners. For example, Walmart actively collaborates with its suppliers to ensure consistent and efficient supply, using the Retail Link platform to share data and coordinate activities. Strengthening long-term and mutually beneficial relationships with key partners, suppliers, and customers contributes to stable deliveries, improved service quality, and market confidence.

Implementing these measures will allow transportation companies to improve operational efficiency, reduce costs and strengthen their position in the market. This approach provides not only short-term benefits, but also promotes long-term sustainable development, which is especially important in a dynamically changing economic and technological environment.

In order to improve the return on investment, it is necessary to conduct an in-depth analysis of all potential threats that may affect the company's operations. These can be both internal risks (related to personnel, equipment, financial resources) and external risks (economic, political, natural). For example, FedEx analyzes internal risks related to fleet and personnel management as well as external risks such as fuel price fluctuations and changes in international trade.

Determining the likelihood and consequences for each risk involves assessing the likelihood of its occurrence and potential negative consequences. For example, DHL assesses the risk of delivery delays due to weather and develops action plans to minimize their impact.

Developing a risk management plan involves several key steps. Developing minimization measures for each identified risk involves specific measures to prevent or mitigate its negative consequences. For example, the transportation company Maersk uses insurance to protect against financial losses due to cargo damage and customer diversification to reduce dependence on one large customer. Establishing a monitoring system is necessary to regularly monitor risks. UPS, for example, has implemented a monitoring system that tracks potential delays in real time and allows for rapid response.

Regular monitoring and plan adjustments should take into account flexibility as the market is constantly changing. For example, Amazon regularly updates its risk management plans based on changes in demand and new technological capabilities. Analyzing the effectiveness of the measures taken should be done regularly and adjusting the plan accordingly. This allows the company to remain efficient and competitive.

Investments in the development of the company include several areas. Technological upgrades allow for the use of modern technology to improve efficiency. For example, Tesla actively implements automated production management systems, which helps to reduce costs and minimize risks associated with the human factor. Improving personnel skills through employee training allows to increase their professionalism and adaptability to changes. For example, Siemens invests in training programs for its employees, which allows them to better adapt

to new technologies and working methods. Expanding the customer base through diversification reduces dependence on individual customers. For example, Coca-Cola expands its customer base by offering new products and entering new markets.

The benefits of effective risk management include improved return on investment by reducing the probability of loss and optimizing costs. For example, General Electric, by implementing effective risk management practices, was able to significantly reduce operating costs and increase its profitability. Improving the company's reputation by demonstrating reliability and stability to customers and partners, as well as strengthening competitive advantages through the ability to respond faster to market changes and make effective decisions. For example, Apple maintains its leading position in the technology market by effectively managing risk and responding quickly to changes in consumer preferences.

One of the most common risk management tools in the transportation industry is insurance, which helps protect a company from financial losses associated with various unforeseen events. For example, cargo and third party liability insurance is widely used in MSC (Mediterranean Shipping Company). In addition, the use of modern information technologies makes it possible to create early warning systems for potential threats. For example, IBM develops and implements early warning systems that help transportation companies to promptly identify and respond to potential risks, such as adverse weather conditions or changes in legislation.

Conclusion

In a rapidly evolving technological world, transportation companies must focus on developing innovative business models. Such models include transport platforms, vehicle sharing and personalized logistics solutions. Digitalization of all business processes, including the implementation of intelligent transport systems and optimization of logistics chains, should be a priority. This makes it possible to significantly reduce operating costs and improve transportation efficiency. The introduction of innovations gives transportation companies a competitive advantage by improving the quality of services and their adaptation to the needs of the modern consumer.

An efficient transportation system plays a key role in trade promotion, social integration, business linkages and economic development, as transportation has a significant impact on the competitiveness of various industries. In today's world, where rapid technological change determines economic and social progress, the management and protection of intellectual property becomes strategically important to support innovative development at both national and corporate levels.

Sustainable development of transport enterprises requires an integrated approach that includes strategic planning, process optimization, risk management, investment in innovation, evaluation of results and adjustment of plans, as well as consideration of environmental and social aspects. The main indicators used to assess the economic sustainability of transportation companies include return on investment indicators, which make it possible to assess the efficiency of the use of invested funds and make informed decisions on investment, evaluation of existing projects and development strategies.

The impact of risks on return on investment in the transport business requires a thorough elaboration of strategies to minimize losses and maximize profits, including market, operational, legal and reputational risks. The introduction of budgeting systems, telematics systems, route optimization software and analytical platforms for management decision-making allows transport companies to increase operational efficiency, reduce costs

and strengthen their market positions.

In conclusion, sustainable development of transport companies requires a comprehensive approach that includes innovative business models, digitalization, effective risk management and continuous improvement of infrastructure and human resources. This allows not only to improve financial performance, but also to ensure long-term development and competitiveness in a dynamically changing market.

REFERENCES

- Abylkasym A.B., Zhurynov G.M., Mashirova T.N., Imanbayev A.A., Shitenova A.T. (2023). mechanism of implementation of modern sales logistics at the enterprise // *Bulletin of national academy of sciences of the republic of Kazakhstan*. — Volume 1. — Number 401. — Pp.238–247. <https://doi.org/10.32014/2023.2518-1467.435>
- Egov (2022). Approval of the Concept for the Development of the Transport and Logistics Potential of the Republic of Kazakhstan until 2030 // [Electronic resource]: https://legalacts.egov.kz/npa/view?id=14291348#_Toc119002125
- Jalolova M., Sangirova U., Yakubov I., Rahimov H., Kholmatova N. (2022). Economic efficiency of the transport system and logistics in the Republic of Uzbekistan // *Transportation Research Procedia*. — Number 63. — Pp. 1061–1066. <https://doi.org/10.1016/j.trpro.2022.06.107>
- Kazlogistics (2020). Analytical review and conceptual proposals for the formation of the Integrated Development Plan for the Transport and Logistics Complex of Kazakhstan until 2030 // [Electronic resource]: <https://www.kazlogistics.kz/upload/iblock/fd2/fd2133ee4090c40a585465074bc8b11e.pdf>
- Kostiuk Y. (2024). Economic mechanisms for the development of urban transport and logistics systems // *Economics. Management. Innovations*. — Pp. 62–81. [https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-2024-1\(34\)-5](https://doi.org/10.35433/ISSN2410-3748-2024-1(34)-5)
- Kozhevnikov R.A., Glyva A.V. (2019). Assessment of the economic stability of a freight transport company // *ETAP: Economic Theory, Analysis, Practice*. — Number 1. — Pp. 126–133. <https://doi.org/10.24411/2071-6435-2019-00010>
- Noval'ska N., Derevianchuk K., Lozovyi D., Yeroshenko O. (2024). Development of the intellectual property insurance system in transport technologies: Perspectives and challenges // *The Actual Problems of Regional Economy Development*. — Number 2. — Pp.252–259. <https://doi.org/10.15330/apred.2.20.252-259>
- Nugymanova G., Zhanbirov Zh., Bitileuova Z., Olzhabayeva R. (2022). Enhancing the economic sustainability of entrepreneurship in the transport sector // *Bulletin of the Kazakh Academy of Transport and Communications named after M. Tynyspayev*. — Number 3(122). — Pp.154–162. <https://doi.org/10.52167/1609-1817-2022-122-3-154-162>
- Poliak M., Svabova L., Konecny V., Zhuravleva N.A., Culik K. (2021). New paradigms of quantification of economic efficiency in the transport sector // *Oeconomia Copernicana*. — Volume 12. — Number 1. — Pp.193–212. <https://doi.org/10.24136/oc.2021.008>
- Soretire O., Osinubi O., Ojo A., Ajayi A., Oluwakoya A. (2024). Sustainability of Nigeria's rail transport system: An economic perspective // *International Journal of Scientific Research and Management (IJSRM)*. — Number 12. — Pp. 6210–6216. <https://doi.org/10.18535/ijrm/v12i04.em11>
- Stanković M. (2021). The economic importance of the transportation sector // *Knowledge — International Journal*. — Number 47. — Pp.143–146. <https://doi.org/10.35120/kij4701143s>
- Statgov (2024). Bureau of National Statistics of the Agency for Strategic Planning and Reforms of the Republic of Kazakhstan // [Electronic resource]: <https://stat.gov.kz/ru/industries/business-statistics/stat-transport/publications/182391/>
- Ukubassova G., Amirbekuly Y., Yelshibayev R.K., Zhumartov T.A. (2024). problems and prospects for the development of small enterprise in Kazakhstan // *Bulletin of the Kazakh University of Economics, Finance and International Trade*. — Number 1(54). — Pp. 272–279. [https://doi.org/10.52260/2304-7216.2024.1\(54\).33](https://doi.org/10.52260/2304-7216.2024.1(54).33)
- Zvarych I., Vankevych I., Babyar V. (2024). Financial challenges and threats of circular economy logistics // *World of Finance*. — Pp.111–130. <https://doi.org/10.35774/sf2024.01.111>

МАЗМҰНЫ

ПЕДАГОГИКА

А.Е. Әбілқасымова, Е.А. Тұяқов, Ж.Н. Разак, Н.Қ. Ақперов, Х.Т. Кенжебек МЕКТЕП ОҚУШЫЛАРЫНЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН КОН- ТЕКСТІК ЕСЕПТЕР АРҚЫЛЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУ.....	5
А.М. Абдиева, А.К. Даменова, А.А. Конаршаева БИОЛОГИЯ ПӘНІНЕН ОҚУ ҮРДСІНДЕ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ШЫҒАРМАШЫЛЫҚ ҚАБІЛЕТТЕРІН ДАМУ ҮДІСТЕМЕСІ.....	24
С.К. Алимбаева, К.Б. Сматава, Ж.Т. Сабралиева, Г.Ю. Иконникова ОҚУ ІС-ӘРЕКЕТІНІҢ МОТИВАЦИЯСЫН ДИАГНОСТИКАЛАУ МЫСАЛЫНДА БАЛАЛАРДЫ ПСИХОЛОГИЯЛЫҚ-ПЕДАГОГИКАЛЫҚ ДИАГНОСТИКАЛАУ БОЙЫНША ЦИФРЛЫҚ SMART ПЛАТФОРМАСЫН ҚОЛДАНУЫ.....	34
А. Алимбекова, М. Асылбекова, Г. Утемисова, Д. Нургалиева ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ БУЛЛИНГТІҢ АЛДЫН АЛУ: SWOT-ЖАЛПЫ БІЛІМ БЕРУ ҰЙЫМДАРЫНДАҒЫ ПРОБЛЕМАЛАРДЫҢ ТУЫНДАУ ЖӘНЕ ДАМУ ЖАҒДАЙЛАРЫН ТАЛДАУ.....	47
П.Е. Әнәфия, Г.И. Салғараева, Б.Х. Мехмет ТРАНСФЕССИОНАЛДЫҚ КҰЗЫРЕТТЕРДІ ДАМУ ҮШІН КРАУДСОРСИНГ ПРОЦЕСІНЕ ЖЕЛПІК ӨЗАРА ІС-ҚИМЫЛДЫ ИНТЕГРАЦИЯЛАУ.....	66
Б.Ж. Асилбекова, К.А. Жумагулова, А.Д. Майматаева БИОЛОГИЯ САБАҚТАРЫНДА БІЛМАЛУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУДА БАҒАЛАУДЫҢ МӘНІ МЕН МАЗМҰНЫ.....	75
Б.Б. Атышева, М.Б. Аманбаева, А. Гюль «БИОЛОГИЯ» ПӘНІНІҢ МАЗМҰНДЫҚ ҚҰРЫЛЫМЫН ЖОБАЛЫҚ ІС-ӘРЕКЕТ АРҚЫЛЫ ТАҢУ ЖОЛДАРЫ.....	86
А.А. Ахатай, А.Ж. Сейтмұратов, Г.М. Еңсебаева, Г. Пилтен, П. Пилтен, А.А. Куралбаева МАТЕМАТИКАДА STEM ТЕХНОЛОГИЯСЫН ПАЙДАЛАНУДЫҢ ӘДІСТЕМЕЛІК НЕГІЗДЕРІ: ҚАЗАҚСТАН МЫСАЛЫНДА.....	96
А.Н. Базарбаева, А.М. Мубарак, Семра Миричи БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЯРЛАУДА БІРЛЕСКЕН АШЫҚ ОҚЫТУ ЖҮЙЕСІН ҚОЛДАНУДЫҢ ДИДАКТИКАЛЫҚ ПРИНЦИПТЕРІ.....	107
А.Т. Байкенжеева, Н.Н. Ерболатов, А.К. Рахимов, Д.У. Сексенова МАГИСТРЛІК БІЛІМ БЕРУ БАҒДАРЛАМАСЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІНЕ ТАЛДАУ ЖАСАУ ӘДІСТЕМЕСІ.....	119
Н. Балтабаева, Г. Салғараева, С. Адиканова, А. Кадырова, Б.Х. Мехмет БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА ОҚЫТУШЫЛАРЫНЫҢ ОҚУДЫ ГЕЙМОФИКАЦИЯЛАУҒА ДАЙЫНДЫҒЫ МӘСЕЛЕСІ ТУРАЛЫ.....	131
Л.Ш. Байбол, М.Ж. Жаксыбаев, А.А. Рамазанова ОҚУ ДАЛА ПРАКТИКАСЫНДА ЖАНУАРЛАР КАДАСТРЫН ОҚЫТУ ӘДІСТЕМЕЛІК ЖҮЙЕСІН ҚҰРУДА ЖАСАНДЫ ИНТЕЛЛЕКТ ҚҰРАЛДАРЫН ҚОЛДАНУ.....	146

Н.Г. Галымова, М.А. Оразбаева, Н.С. Жусупбекова ХИМИЯ МҰҒАЛІМДЕРІН ДАЯРЛАУДА ӘЛЕУМЕТТІК-ГУМАНИТАРЛЫҚ ҚАУІПСІЗДІКТІ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУДЫҢ ТҰЖЫРЫМДАМАЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	158
А.Х. Давлетова, А.Т. Назарова, Л.Т. Урынбасарова, Р.Ж. Алдонгарова, Р.Н. Шадиев БОЛАШАҚ ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІН ИНКЛЮЗИВТІ БІЛІМ БЕРУГЕ ДАЙЫНДАУДА TRACK ТЕХНОЛОГИЯСЫНА НЕГІЗДЕЛГЕН САРАЛАНҒАН ОҚЫТУ.....	171
Б. Дилдебай, С. Адиканова, В. Войчик, А. Кадырова МЕКЕМЕ АРХИТЕКТУРАСЫНАН ДАМУДЫ ЖҮЗЕГЕ АСЫРУ.....	186
С.Е. Жүнісова, Н.А. Асипова, Л.С. Байманова, Л.Н. Нәби, Б.С. Байманова ҚАЗІРГІ ҚОҒАМДАҒЫ ИКЕМДІ ДАҒДЫЛАРДЫ ҚАЛЫПТАСТЫРУДЫҢ.. ҒЫЛЫМИ-ТЕОРИЯЛЫҚ НЕГІЗДЕРІ.....	198
Ж.Е. Зулпыхар, А.Н. Есіркеп, Г.Ф. Нурбекова, S. Fatimah ИНФОРМАТИКА МҰҒАЛІМДЕРІН ОҚЫТУ ПРОЦЕСІНДЕ ИНТЕЛЛЕКТУАЛДЫ ОҚЫТУ ЖҮЙЕЛЕРІНІҢ ТИІМДІЛІГІ ЖӘНЕ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	207
С.Н. Ибадулла, З.А. Ибрагимова, Г.Б. Аталихова STEAM КУРСТАРЫН ҚҰРУДЫҢ МАҚСАТТЫ МЕН ШАРТТАРЫ, ОЛАРДЫ МА- ТЕРИАЛДЫҚ-ТЕХНИКАЛЫҚ ҚАМТАМАСЫЗ ЕТУ ФУНКЦИЯЛАРЫ.....	219
М.С. Исаев, А.И. Исаев, Т.А. Данияров ТАРИХТЫ ОҚЫТУДА ФИЛЬМДЕРДІ ПАЙДАЛАНУДЫҢ ПЕДАГОГИКАЛЫҚ МҮМКІНДІКТЕРІ.....	232
Ғ. Исаев, Д. Мукашева, А. Әзімбай, Ш. Собирова БІЛІМ АЛУШЫЛАРДЫҢ ФУНКЦИОНАЛДЫҚ САУАТТЫЛЫҒЫН АРТТЫРУДА ЭВРИСТИКАЛЫҚ ӘДІСТЕРДІ ҚОЛДАНУ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ БІЛІМІН ЖЕТІЛДІРУ.....	244
М.С. Исаев, Т.А. Апендиев ТАРИХТЫ ОҚЫТУДА ПАЙДАЛАНЫЛАТЫН АҚПАРАТТЫҚ ЖӘНЕ ЦИФРЛЫҚ ТЕХНОЛОГИЯЛАР: ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ МЕН АРТЫҚШЫЛЫҚТАРЫ.....	259
Н.С. Каратаев, А.Б. Ибашова, Х.И. Бұлбұл БАСТАУЫШ СЫНЫП ОҚУШЫЛАРЫНА STEM НЕГІЗІНДЕ РАБОТОТЕХНИКАНЫ ОҚЫТУ.....	272
Н. Карелхан, А. Қадірбек, Р. Schmidt ЖОҒАРЫ ОҚУ ОРЫНДАРЫНДА ГЕОАҚПАРАТТЫҚ ЖҮЙЕЛЕРДІ ОҚЫТУДЫҢ ТИІМДІЛІГІ.....	282
С. Шажанбаева, С. Ибадуллаева, А. Кабылбекова, Г. Полатбекова ЖОҒАРЫ МЕКТЕПТІҢ 11 ЖӘНЕ 12 СЫНЫПТАРЫНДА БИОЛОГИЯ ПӘНІН ОҚЫТУ ҮРДСІНДЕ ИНТЕГРАЦИЯЛЫҚ БІЛІМ БЕРУ АРҚЫЛЫ ОҚУШЫЛАРДЫҢ ДҮНИЕ ТАРАУЫН ДАМЫТУ.....	296
Р.Н. Шаршова, Ж.Х. Салханова ЭЛЕКТРОНДЫҚ ОҚЫТУ: МҮМКІНДІКТЕРІ МЕН БОЛАШАҒЫ.....	305
Н.Ә. Шектібаев, Е. Ергөбек, Т.Е. Төрехан «АТОМ ЖӘНЕ ЯДРОЛЫҚ ФИЗИКА» КУРСЫН ТИІМДІ ОҚЫТУ ҮШІН ЭЛЕКТРОНДЫҚ ПЛАТФОРМАЛАРДЫ ҚОЛДАНУ.....	315

ЭКОНОМИКА

Э.С. Балапанова, К.Н. Тастанбекова, А.Е. Сарсенова, Д.К. Балапанов, М.Н. Нургабылов, З.О. Иманбаева БИЗНЕСТІ ЦИФРЛАНДЫРУ ЭКОНОМИКА МЕН КӘСПКЕРЛІКТІ ЗЕРТТЕУ ӘДІСІ РЕТІНДЕ.....	328
А.Н. Бейсембина, С.К. Серикбаев, М. Жанат, Ж.Б. Кенжин, Г.Б. Тулешова А.А. Куралбаев АДАМЗАТ ӘЛЕУЕТІНІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ДАМУҒА ӘСЕРІН БАҒАЛАУ.....	345
А.К. Джусибалиева, А.Г. Токмырзаева, Р.Ә. Есберген, Г.Е. Кабакова, Е.С. Қайрат, А.А. Нурғалиева АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ТИІМДІЛІГІН АРТТЫРУДЫҢ ҚАРЖЫЛЫҚ- ЭКОНОМИКАЛЫҚ МЕХАНИЗМІ.....	357
А.Е. Есенова, Ш.Ш. Рамазанова, Б.Х. Айдосова, Б.Н. Сабенова, А.К. Керимбек КӨЛІК САЛАСЫНДАҒЫ КӘСПКЕРЛІКТІҢ ЭКОНОМИКАЛЫҚ ТҮРАҚТЫЛЫҒЫН ЖЕТІЛДІРУ.....	372
Н.Н. Жанакоева, Р.О. Сутбаева, А.Б. Кусаинова, Б.С. Саубетова, А.Т. Карипова ҚАЗАҚСТАН ӨНІРЛЕРІНДЕГІ КЕДЕЙЛІКТІ ТАЛДАУ.....	385
Г.К. Искакова, Л.Т. Сарыкулова, С.Т. Абилдаев, Г.К. Амирова, М.Н. Нурғабайлов ҚАЗАҚСТАННЫҢ ҚЫТАЙҒА АУЫЛ ШАРУАШЫЛЫҒЫ ӨНІМІНІҢ ЭКСПОРТЫНА ӘСЕР ЕТЕТІН ФАКТОРЛАРДЫ ЭКОНОМИКАЛЫҚ- МАТЕМАТИКАЛЫҚ МОДЕЛІ НЕГІЗІНДЕ БАҒАЛАУ.....	400
Ә.Ж. Исмаилова, Г.Т. Абдрахманова, А.К. Ақпанов МЕМЛЕКЕТТІК АУДИТТІҢ ҚАЗАҚСТАН АГРОӨНЕРКӘСІПТІК КЕШЕНІН ДАМУЫНА ӘСЕРІ.....	426
А.М. Касимгазиева, Ж. Бабажанова, Р.Е. Сағындықова, Е.О. Шойбақова, Р.Ш. Тахтаева ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНДАҒЫ ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСПКЕРЛІК ИНФРАҚҰРЫЛЫМЫН ДАМУ.....	439
М.Ж. Махамбетов, Г.У. Кеубасова, Р.Т. Сағадатов, А.М. Джанисенова ҚОСТАНАЙ ОБЛЫСЫНЫҢ АДАМИ КАПИТАЛЫН ҚАЛЫПТАСТЫРУЫ.....	454
Б.К. Нурмағанбетова, К.Б. Сатымбекова, М.М. Алиева, Г.Қ. Тоқсанбаева, М.Е. Сатымова ҚАЗАҚСТАНДАҒЫ КӨЛІК-ЛОГИСТИКАЛЫҚ КОМПАНИЯЛАРДЫҢ ЖҰМЫСЫН МОДЕЛЬДЕУ.....	468
Ж.Т. Рахымова, Г.Ж. Нурмуханова, А.К. Саулембекова ИННОВАЦИЯЛЫҚ КӘСПКЕРЛІКТІ МЕМЛЕКЕТТІК РЕТТЕУДІҢ ТИІМДІЛІГІ.....	480
А.К. Шукуров, Б.М. Шукурова, М.Г. Қайыргалиева, А.С. Шайнуров, М.Н. Нургабылов ҚАЗАҚСТАНДА ЖӘНЕ ОНЫҢ ӨНІРЛЕРІНДЕ ЕТ ҚОЙ ШАРУАШЫЛЫҒЫНЫҢ ЭКСПОРТТЫҚ ӘЛЕУЕТІН АРТТЫРУДЫҢ КЕЙБІР АСПЕКТІЛЕРІ.....	489
И.Е. Сарыбаева, Г.Д. Аманова, Ш.Т. Айтимова ЕҢБЕКТІ ҚОРҒАУҒА ШЫҒЫНДАРДЫ ЕСЕПТЕУ ЖӘНЕ ТАЛДАУ ЕРЕКШЕЛІКТЕРІ.....	502

СОДЕРЖАНИЕ

ПЕДАГОГИКА

А.Е. Абылкасымова, Е.А. Туяков, Ж.Н. Разак, Н.К. Акперов, Х.Т. Кенжебек ФОРМИРОВАНИЕ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ ШКОЛ ПОСРЕДСТВОМ КОНТЕКСТНЫХ ЗАДАЧ.....	5
А.М. Абдиева, А.К. Даменова, А.А. Конаршаева МЕТОДИКА РАЗВИТИЯ ТВОРЧЕСКИХ СПОСОБНОСТЕЙ ОБУЧАЮЩИХСЯ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОМ ПРОЦЕССЕ ПО БИОЛОГИИ.....	24
С.К. Алимбаева, К.Б. Смагова, Ж.Т. Сабралиева, Г.Ю. Иконникова ПРИМЕНЕНИЕ ЦИФРОВОЙ SMART ПЛАТФОРМЫ ПО ПСИХОЛОГО- ПЕДАГОГИЧЕСКОМУ ДИАГНОСТИРОВАНИЮ ДЕТЕЙ: НА ПРИМЕРЕ ДИАГНОСТИКИ МОТИВАЦИИ УЧЕБНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	34
А. Алимбекова, М. Асылбекова, Г. Утемисова, Д. Нургалиева ПРОФИЛАКТИКА БУЛЛИНГА В КАЗАХСТАНЕ: SWOT-АНАЛИЗ УСЛОВИЙ ВОЗНИКНОВЕНИЯ И РАЗВИТИЯ ПРОБЛЕМЫ В ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫХ ОРГАНИЗАЦИЯХ.....	47
П.Е. Анафия, Г.И. Салгараева, Б.Х. Мехмет ИНТЕГРАЦИЯ СЕТЕВОГО ВЗАИМОДЕЙСТВИЯ В ПРОЦЕСС КРАУДСОРСИНГА ДЛЯ РАЗВИТИЯ ТРАНСФЕССИОНАЛЬНЫХ КОМПЕТЕНЦИЙ.....	66
Б.Ж. Асилбекова, К.А. Жумагулова, А.Д. Майматаева СУЩНОСТЬ И СОДЕРЖАНИЕ ОЦЕНКИ В ФОРМИРОВАНИИ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ УЧАЩИХСЯ НА УРОКАХ БИОЛОГИИ.....	75
Б.Б. Атышева, М.Б. Аманбаева, А. Гюль СПОСОБЫ РАСПОЗНАВАНИЯ СТРУКТУРЫ СОДЕРЖАНИЯ ПРЕДМЕТА «БИОЛОГИЯ» С ПОМОЩЬЮ ПРОЕКТНОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ.....	86
А.А. Ахатай, А.Ж. Сейтмуратов, Г.М. Енсебаева, Г. Пилтен, П. Пилтен, А.А. Куралбаева МЕТОДОЛОГИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ STEM-ТЕХНОЛОГИЙ В МАТЕМАТИКЕ: НА ПРИМЕРЕ КАЗАХСТАНА.....	96
А.Н. Базарбаева, А.М. Мубаракوف, Семра Миричи ДИДАКТИЧЕСКИЕ ПРИНЦИПЫ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ СИСТЕМЫ СОВМЕСТНОГО ОТКРЫТОГО ОБУЧЕНИЯ ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ.....	107
А.Т. Байкенжеева, Н.Н. Ерболатов, А.К. Рахимов, Д.У. Сексенова МЕТОДИКА АНАЛИЗА ЭФФЕКТИВНОСТИ МАГИСТЕРСКОЙ ОБРАЗОВАТЕЛЬ- НОЙ ПРОГРАММЫ.....	119
Н. Балтабаева, Г. Салгараева, С. Адиканова, А. Кадырова, Б.Х. Мехмет О ПРОБЛЕМЕ ГОТОВНОСТИ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ К ГЕЙМОФИКАЦИИ ОБУЧЕНИЯ.....	131
Л.Ш. Байбол, М.Б. Жаксыбаев, А.А. Рамазанова ИСПОЛЬЗОВАНИЕ СРЕДСТВ ИСКУССТВЕННОГО ИНТЕЛЛЕКТА ПРИ ПОСТРОЕНИИ МЕТОДИЧЕСКОЙ СИСТЕМЫ ОБУЧЕНИЯ КАДАСТРАМ ЖИВОТНЫХ В ОБРАЗОВАТЕЛЬНОЙ ПРАКТИКЕ.....	146

Н.Г. Галымова, М.А. Оразбаева, Н.С. Жусупбекова КОНЦЕПТУАЛЬНЫЕ ОСНОВЫ ПОДГОТОВКИ УЧИТЕЛЕЙ ХИМИИ К РЕАЛИЗАЦИИ СОЦИОГУМАНИТАРНОЙ БЕЗОПАСНОСТИ.....	158
А.Х. Давлетова, А.Т. Назарова, Л.Т. Урынбасарова, Р.Ж. Алдонгарова, Р.Н. Шадиев ДИФФЕРЕНЦИРОВАННОЕ ОБУЧЕНИЕ, ОСНОВАННОЕ НА ТЕХНОЛОГИЯХ TRACK, ПРИ ПОДГОТОВКЕ БУДУЩИХ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ ПО ИНКЛЮЗИВНОМУ ОБРАЗОВАНИЮ.....	171
Б. Дилдебай, С. Адиканова, В. Войчик, А. Кадырова РЕАЛИЗАЦИЯ РАЗВИТИЯ IT АРХИТЕКТУРЫ УЧРЕЖДЕНИЯ.....	186
С.Е. Жунусова, Н.А. Асипова, Л.С. Байманова, Л.Н. Навий, Б.С. Байманова НАУЧНО-ТЕОРЕТИЧЕСКИЕ ОСНОВЫ ФОРМИРОВАНИЯ ГИБКИХ НАВЫКОВ В СОВРЕМЕННОМ ОБЩЕСТВЕ.....	198
Ж.Е. Зулпыхар, А.Н. Есіркеп, Г.Ф. Нурбекова, S. Fatimah ЭФФЕКТИВНОСТЬ И ОСОБЕННОСТИ ИНТЕЛЛЕКТУАЛЬНЫХ СИСТЕМ ОБУЧЕНИЯ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ УЧИТЕЛЕЙ ИНФОРМАТИКИ.....	207
С.Н. Ибадулла, З.А. Ибрагимова, Г.Б. Аталихова ЦЕЛИ И УСЛОВИЯ СОЗДАНИЯ STEAM КУРСОВ, ФУНКЦИИ ИХ МАТЕРИАЛЬНО-ТЕХНИЧЕСКОГО ОБЕСПЕЧЕНИЯ.....	219
М.С. Исаев, А.И. Исаев, Т.А. Данияров ПЕДАГОГИЧЕСКИЕ ВОЗМОЖНОСТИ ИСПОЛЬЗОВАНИЯ ФИЛЬМОВ В ПРЕПОДАВАНИИ ИСТОРИИ.....	232
Г. Исаев, Д. Мукашева, А. Азимбай, Ш. Собирова СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЗНАНИЙ УЧАЩИХСЯ С ИСПОЛЬЗОВАНИЕМ ЭВРИСТИЧЕСКИХ МЕТОДОВ ПОВЫШЕНИЯ ФУНКЦИОНАЛЬНОЙ ГРАМОТНОСТИ ОБУЧАЮЩИХСЯ.....	244
М.С. Исаев, Т.А. Апендиев ИНФОРМАЦИОННЫЕ И ЦИФРОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ, ИСПОЛЬЗУЕМЫЕ В ОБУЧЕНИИ ИСТОРИИ: ОСОБЕННОСТИ И ПРЕИМУЩЕСТВА.....	259
Н.С. Каратаев, А.Б. Ибашова, Х.И. Бюльбюль ОБУЧЕНИЕ РАБОТОТЕХНИКЕ НА ОСНОВЕ STEM ДЛЯ УЧАЩИХСЯ НАЧАЛЬНЫХ КЛАССОВ.....	272
Н. Карелхан, А. Қадірбек, Р. Schmidt ЭФФЕКТИВНОСТЬ ОБУЧЕНИЯ ГЕОИНФОРМАЦИОННЫХ СИСТЕМ В ВЫСШИХ УЧЕБНЫХ ЗАВЕДЕНИЯХ.....	282
С. Шажанбаева, С. Ибадуллаева, А. Кабылбекова, Г. Полатбекова РАЗВИТИЕ МИРОВОГО ОТДЕЛЕНИЯ УЧАЩИХСЯ ЧЕРЕЗ ИНТЕГРАТИВНОЕ ОБРАЗОВАНИЕ В ПРОЦЕССЕ ОБУЧЕНИЯ БИОЛОГИИ В 11 И 12 КЛАССАХ ВЫСШЕЙ ШКОЛЫ.....	296
Р.Н. Шаршова, Ж.Х. Салханова ЭЛЕКТРОННОЕ ОБУЧЕНИЕ: ВОЗМОЖНОСТИ И ПЕРСПЕКТИВЫ.....	305
Н.А. Шектибаев, Е. Ергобек, Т.Е. Торехан ИСПОЛЬЗОВАНИЕ ЭЛЕКТРОННЫХ ПЛАТФОРМ ДЛЯ ЭФФЕКТИВНОГО ОБУЧЕНИЯ КУРСУ «АТОМНАЯ И ЯДЕРНАЯ ФИЗИКА».....	315

ЭКОНОМИКА

Э.С. Балапанова, К.Н. Тастанбекова, А.Е. Сарсенова, Д.К. Балапанов, М.Н. Нургабылов, З.О. Иманбаева ОЦИФРОВКА БИЗНЕСА КАК МЕТОД ИССЛЕДОВАНИЯ ЭКОНОМИКИ И ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	328
А.Н. Бейсембина, С.К. Серикбаев, М. Жанат, Ж.Б. Кенжин, Г.Б. Тулешова, А.А.Куралбаев ОЦЕНКА ВЛИЯНИЯ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО ПОТЕНЦИАЛА НА ЭКОНОМИЧЕСКОЕ РАЗВИТИЕ.....	345
А.К. Джусибалиева, А.Г. Токмырзаева, Р.Ә. Есберген, Г.Е Кабакова, Е.С. Қайрат, А.А. Нургалиева ФИНАНСОВО- ЭКОНОМИЧЕСКИЙ МЕХАНИЗМ ПОВЫШЕНИЯ ЭФФЕКТИВНОСТИ ФУНКЦИОНИРОВАНИЯ СЕЛЬСКОГО ХОЗЯЙСТВА.....	357
А.Е. Есенова, Ш.Ш. Рамазанова, Б.Х. Айдосова, Б.Н. Сабенова, А.К. Керимбек СОВЕРШЕНСТВОВАНИЕ ЭКОНОМИЧЕСКОЙ УСТОЙЧИВОСТИ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В СФЕРЕ ТРАНСПОРТА.....	372
Н.Н. Жанакова, Р.О. Сутбаева, А.Б. Кусанова, Б.С. Саубетова, А.Т. Карипова АНАЛИЗ БЕДНОСТИ В РЕГИОНАХ КАЗАХСТАНА.....	385
Г.К. Искакова, Л.Т. Сарыкулова, С.Т. Абилдаев, А.М. Жантаева, М.Н. Нургабылов ОЦЕНКА НА ОСНОВЕ ЭКОНОМИКО-МАТЕМАТИЧЕСКОЙ МОДЕЛИ ВЛИЯНИЯ ФАКТОРОВ НА ЭКСПОРТ СЕЛЬСКОХОЗЯЙСТВЕННОЙ ПРОДУКЦИИ КАЗАХСТАНА В КИТАЙ.....	400
Ә.Ж. Исмаилова, Г.Т. Абдрахманова, А.К. Акпанов ВЛИЯНИЕ ГОСУДАРСТВЕННОГО АУДИТА НА РАЗВИТИЕ АГРОПРОМЫШЛЕННОГО КОМПЛЕКСА КАЗАХСТАНА.....	426
А.М. Касимгазинова, Ж. Бабажанова, Р.Е. Сагындыкова, Е.О. Шойбакова, Р.Ш. Тахтаева РАЗВИТИЕ ИННОВАЦИОННОЙ ИНФРАСТРУКТУРЫ ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА В РЕСПУБЛИКЕ КАЗАХСТАН.....	439
М.Ж. Махамбетов, Г.У. Кеубасова, Р.Т. Сагдатов, А.М. Джанисенова ФОРМИРОВАНИЕ ЧЕЛОВЕЧЕСКОГО КАПИТАЛА КОСТАНАЙСКОЙ ОБЛАСТИ.....	454
Б.К. Нурмаганбетова, К.Б. Сатымбекова, М.М. Алиева, Г.Қ. Токсанбаева, М.Е. Сатымова МОДЕЛИРОВАНИЕ РАБОТЫ ТРАНСПОРТНО-ЛОГИСТИЧЕСКИХ КОМПАНИЙ В КАЗАХСТАНЕ.....	468
Ж.Т. Рахымова, Г.Ж. Нурмуханова, А.К. Саулембекова ЭФФЕКТИВНОСТЬ ГОСУДАРСТВЕННОГО РЕГУЛИРОВАНИЯ ИННОВАЦИОННОГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА.....	480
А.К. Шукуров, Б.М. Шукурова, М.Г. Қайыргалиева, А.С. Шайнуров, М.Н. Нургабылов НЕКОТОРЫЕ АСПЕКТЫ ПОВЫШЕНИЯ ЭКСПОРТНОГО ПОТЕНЦИАЛА МЯСНОГО ОВЦЕВОДСТВА В КАЗАХСТАНЕ И АКТЮБИНСКОЙ ОБЛАСТИ.....	489
И.Е.Сарыбаева, Г.Д. Аманова, Ш.Т. Айтимова ОСОБЕННОСТИ УЧЕТА И АНАЛИЗА ЗАТРАТ НА ОХРАНУ ТРУДА.....	502

CONTENTS

PEDAGOGYR

A.E. Abylkasymova, E.A. Tuyakov, Zh.N. Razak, N. Akperov, K.T. Kenzhebek FORMATION OF FUNCTIONAL LITERACY OF SCHOOLCHILDREN THROUGH CONTEXTUAL PROBLEMS IN GEOMETRY.....	5
A.M. Abdieva, A.K. Damenova, A.A. Konarshayeva METHODOLOGY FOR DEVELOPING STUDENTS' CREATIVE ABILITIES IN THE EDUCATIONAL PROCESS IN BIOLOGY.....	23
C.K. Alimbayeva, K.B. Smatova, Zh.T. Sabralieva, G.Y. Ikonnikova APPLICATION OF DIGITAL SMART PLATFORM FOR PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL DIAGNOSIS OF CHILDREN: THE EXAMPLE OF DIAGNOSIS OF LEARNING ACTIVITY MOTIVATION.....	34
A. Alimbekova, M. Assylbekova, G. Utemissova, D. Nurgaliyeva BULLYING PREVENTION IN KAZAKHSTAN: A SWOT ANALYSIS OF CONDI- TIONS FOR THE EMERGENCE AND DEVELOPMENT OF THE PROBLEM IN GENERAL EDUCATIONAL ORGANIZATIONS.....	47
P.E. Anafiya, G.I. Salgaraeva, B.H. Mehmet INTEGRATING NETWORK INTERACTION IN CROWDSOURCING FOR DEVELOPING TRANSPROFESSIONAL COMPETENCIES.....	66
B.Zh. Assilbekova, K.A. Zhumagulova, A.D. Maimatayeva THE ESSENCE AND CONTENT OF THE ASSESSMENT IN THE FORMATION OF FUNCTIONAL LITERACY OF STUDENTS IN BIOLOGY LESSONS.....	75
B.B. Atysheva, M.B. Amanbaeyeva, Ali Gul THE WAYS TO RECOGNIZE THE CONTENT STRUCTURE OF THE SUBJECT «BIOLOGY» THROUGH PROJECT ACTIVITIES.....	86
A.A. Akhatay, A.Zh. Seitmuratov, G.M. Yensebaeva, G. Pilten, P. Pilten, A.A. Kuralbayeva METHODOLOGICAL FOUNDATIONS OF USING STEM TECHNOLOGY IN MATHEMATICS: THE CASE OF KAZAKHSTAN.....	96
A.N. Bazarbayeva, A.M. Mubarak, Semra Mirichi DIDACTIC PRINCIPLES FOR USING THE SYSTEM OF COLLABORATIVE OPEN LEARNING IN THE TRAINING OF FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS.....	107
A.T. Baikenzheeva, N.N. Yerbolatov, A.K. Rakhimov, D.U. Seksenova METHODOLOGY FOR ANALYZING THE EFFECTIVENESS OF THE MASTER'S EDUCATIONAL PROGRAM.....	119
N. Baltabayeva, G. Salgarayeva, S. Adikanova, A. Kadyrova, B.H. Mehmet ON THE PROBLEM OF READINESS OF FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS TOWARDS THE GAMIFICATION OF LEARNING.....	131
L.Sh. Baibol, M.B. Zhaksybayev, A.A. Ramazanova THE USE OF ARTIFICIAL INTELLIGENCE TOOLS IN THE CONSTRUCTION OF A METHODOLOGICAL SYSTEM FOR TEACHING ANIMAL CADASTRES IN EDUCATIONAL PRACTICE.....	146

N.G. Galymova, M.A. Orazbayeva, N.S. Zhussupbekova CONCEPTUAL FOUNDATIONS FOR PREPARING CHEMISTRY TEACHERS TO IMPLEMENT SOCIO-HUMANITARIAN SECURITY.....	158
A.Kh. Davletova, A.T. Nazarova, L.T. Urynbasarova, R.Zh. Aldongarova, R.N. Shadiev DIFFERENTIATED TRAINING BASED ON TRACK TECHNOLOGIES IN THE PREPARATION OF FUTURE COMPUTER SCIENCE TEACHERS FOR INCLUSIVE EDUCATION.....	171
B. Dildebai, S. Adikanova, Waldemar Wojcik, A. Kadyrova IMPLEMENTATION OF DEVELOPMENT FROM THE INSTITUTION’S ARCHITECTURE.....	186
S.Ye. Zhunussova, N.A. Asipova, L.S. Baimanova, L.N. Naviy, B.S. Baimanova SCIENTIFIC - THEORETICAL BASES OF SOFT SKILLS FORMATION IN MODERN SOCIETY.....	198
Zh.E. Zulpykhar, A.N. Yessirkep, G. Nurbekova, S. Fatimah THE EFFECTIVENESS AND FEATURES OF INTELLIGENT LEARNING SYSTEMS IN THE PROCESS OF TEACHING COMPUTER SCIENCE TEACHERS.....	207
S. Ibadulla, Z.A. Ibragimova, G.B. Atalikhova GOALS AND CONDITIONS FOR CREATING STEAM COURSES, FUNCTIONS OF THEIR MATERIAL AND TECHNICAL SUPPORT.....	219
M.S. Issayev, A.I. Issayev, T.A. Daniyarov THE PEDAGOGICAL POTENTIAL OF UTILIZING FILMS IN HISTORICAL EDUCATION	232
G. Issayev, D. Mukasheva, A. Azimbay, Sh. Sobirova IMPROVING STUDENTS ‘KNOWLEDGE THROUGH THE USE OF HEURISTIC METHODS TO IMPROVE STUDENTS’ FUNCTIONAL LITERACY.....	244
M.S. Issayev, T.A. Apendiyev INFORMATION AND DIGITAL TECHNOLOGIES USED IN TEACHING HISTORY: FEATURES AND ADVANTAGES.....	259
N.S. Karataev, A.B. Ibashova, H.I. Bulbul STEAM-BASED ROBOTICS TRAINING FOR ELEMENTARY SCHOOL STUDENTS.....	272
Н. Карелхан, А. Қадірбек, P. Schmidt THE EFFECTIVENESS OF TEACHING GEOINFORMATION SYSTEMS IN HIGHER EDUCATION	282
S. Shazhanbayeva, S.Zh. Ibadullayeva, A. Kabylbekova, G. Polatbekova PROMOTING STUDENTS’ WORLDVIEW THROUGH INTEGRATIVE EDUCATION IN THE PROCESS OF TEACHING BIOLOGY IN GRADES 11 AND 12 OF HIGH SCHOOL.....	296
R.N. Sharshova, Zh.K. Salkhanova ELECTRONIC LEARNING: OPPORTUNITIES AND PROSPECTS.....	305
N.A. Shektibaev, E. Ergobek, T.E. Torekhan USING ELECTRONIC PLATFORMS FOR EFFECTIVE TEACHING OF THE COURSE «ATOMIC AND NUCLEAR PHYSICS».....	315

EKONOMICS

E.S. Balapanova, K. Tastanbekova, A. Sarsenova, D.K. Balapanov, M. Nurgabylov, Z. Imanbayeva DIGITIZATION OF BUSINESS AS A METHOD OF ECONOMICS AND ENTREPRENEURSHIP RESEARCH.....	328
A. Beisembina, S. Serikbaev, M. Zhanat, Z. Kenzhin, G. Tuleshova, A.A.Kuralbayev ASSESSMENT OF THE IMPACT OF HUMAN POTENTIAL ON ECONOMIC DEVELOPMENT.....	345
A.K. Jussibaliyeva, A.G. Tokmyrzayeva, R.A. Yesbergen, G. Kabakova, S.K. Yerzhan, A. Nurgaliyeva FINANCIAL AND ECONOMIC MECHANISM FOR INCREASING THE EFFICIENCY OF AGRICULTURE.....	357
A. Yessenova, Sh. Ramazanova, B. Aidosova, B. Sabenova, A. Kerimbek IMPROVING THE ECONOMIC STABILITY OF ENTREPRENEURSHIP IN THE TRANSPORT SECTOR.....	372
N.N. Zhanakova, R.O. Sutbayeva, A.B. Kusainova, B.S. Saubetova, A.T. Karipova POVERTY ANALYSIS IN THE REGIONS OF KAZAKHSTAN.....	385
G.K. Iskakova, T.L. Sarykulova, S.T. Abildaev, G.K. Amirova, N.M. Nurgabylov ASSESSMENT BASED ON AN ECONOMIC AND MATHEMATICAL MODEL OF THE INFLUENCE OF FACTORS ON THE EXPORT OF AGRICULTURAL PRODUCTS FROM KAZAKHSTAN TO CHINA.....	400
A.Zh. Ismailova, G.T. Abdrakhmanova, A.K. Akpanov IMPACT OF THE STATE AUDIT ON THE DEVELOPMENT OF THE AGRO-INDUSTRIAL COMPLEX OF KAZAKHSTAN.....	426
A. Kassimgazinova, Zh. Babazhanova, R. Sagyndykova, Y. Shoibakova, R. Takhtayeva DEVELOPMENT OF INNOVATIVE ENTREPRENEURSHIP INFRASTRUCTURE IN REPUBLIC OF KAZAKHSTAN.....	439
M. Makhambetov, G.U. Keubasova, R.T. Sagadatov, A.M. Dzhanisenova FORMATION OF HUMAN CAPITAL IN KOSTANAY REGION.....	454
B. Nurmaganbetova, K. Satymbekova, M. Alieva, G. Toksanbayeva, M. Satymova MODELING THE OPERATIONS OF TRANSPORT AND LOGISTICS COMPANIES IN KAZAKHSTAN.....	468
Zh. Rakhymova, G. Nurmukhanova, A. Saulembekova THE EFFECTIVENESS OF STATE REGULATION OF INNOVATIVE ENTREPRE- NEURSHIP.....	480
A.K. Shukurov, B.M. Shukurova, M.G. Kayyrgaliev, A.S. Shainurov, M.N. Nurgabylov SOME ASPECTS OF INCREASING THE EXPORT POTENTIAL OF MEAT SHEEP FARMING IN KAZAKHSTAN AND ITS REGIONS.....	489
I.E. Sarybaeva, G.D. Amanova, Sh.T. Aitimova PECULIARITIES OF ACCOUNTING AND ANALYSIS OF OCCUPATIONAL HEALTH AND SAFETY COSTS.....	502

Publication Ethics and Publication Malpractice in the journals of the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan

For information on Ethics in publishing and Ethical guidelines for journal publication see <http://www.elsevier.com/publishingethics> and <http://www.elsevier.com/journal-authors/ethics>.

Submission of an article to the National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan implies that the work described has not been published previously (except in the form of an abstract or as part of a published lecture or academic thesis or as an electronic preprint, see <http://www.elsevier.com/postingpolicy>), that it is not under consideration for publication elsewhere, that its publication is approved by all authors and tacitly or explicitly by the responsible authorities where the work was carried out, and that, if accepted, it will not be published elsewhere in the same form, in English or in any other language, including electronically without the written consent of the copyright-holder. In particular, translations into English of papers already published in another language are not accepted.

No other forms of scientific misconduct are allowed, such as plagiarism, falsification, fraudulent data, incorrect interpretation of other works, incorrect citations, etc. The National Academy of Sciences of the Republic of Kazakhstan follows the Code of Conduct of the Committee on Publication Ethics (COPE), and follows the COPE Flowcharts for Resolving Cases of Suspected Misconduct (http://publicationethics.org/files/u2/New_Code.pdf). To verify originality, your article may be checked by the originality detection service Cross Check <http://www.elsevier.com/editors/plagdetect>.

The authors are obliged to participate in peer review process and be ready to provide corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. All authors of a paper should have significantly contributed to the research.

The reviewers should provide objective judgments and should point out relevant published works which are not yet cited. Reviewed articles should be treated confidentially. The reviewers will be chosen in such a way that there is no conflict of interests with respect to the research, the authors and/or the research funders.

The editors have complete responsibility and authority to reject or accept a paper, and they will only accept a paper when reasonably certain. They will preserve anonymity of reviewers and promote publication of corrections, clarifications, retractions and apologies when needed. The acceptance of a paper automatically implies the copyright transfer to the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan.

The Editorial Board of the National Academy of sciences of the Republic of Kazakhstan will monitor and safeguard publishing ethics.

Правила оформления статьи для публикации в журнале смотреть на сайте:

[www: nauka-nanrk.kz](http://www.nauka-nanrk.kz)

ISSN 2518–1467 (Online),

ISSN 1991–3494 (Print)

<http://www.bulletin-science.kz/index.php/en>

Подписано в печать 15.08.2024.

Формат 60x881/8. Бумага офсетная. Печать - ризограф.

46,0 п.л. Тираж 300. Заказ 4.